29ԸՆԹԱՑ ՍԷՆԷ Ն. 5007 1912 ՕԳՈՍՏՈՍ 11/24 ՀՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ 11 ԱՂԸՍԹՈՍ 1328 = 11 ՐԱՄԱԶԱՆ 1350

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽՊԱՐ

ԳԻՆԸ 30 ՊԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65 Grand'rue de Péra, Taxim, 65

Ապօնէ Ճիյարլարը — Օհանիկի 6 այրղը

Իսթանպոլ իլի	Ղրուշ	60	5
Թաշրա իլի	»	85	47
Մէհմաիլի հանէսպիկ իլի փոսթա		20	10

ՁԱՐՇԷՆՊԻՏԱ ՎԷ ՀՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԷԼԷՐԻ ՆԷՇԻ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իրանաթ իլի այրընա բազարլըգ օրունուր
Թապ իսթիմհանի մէհիսաբիյ՝ խեատ օրունմագ:

مجموعهٔ آخبار
بك‌اوغلی قسه جاده‌سی نومرو ٦٥

ԹԵՐԶԵԱՆԸՆ ԵՒԶԻՒՆՏԷՆ

=o+o=

Իքի պէնէյի մըԹէճավիզ զէմանդան պէրու Թերզեան էֆ. իլէ ուղրաշմահա մէճպուր ֆիտլը հալտէ, էսէֆլէ պէհան իտէրիզ Ա՛, ճէմաաթ, աղ չէյ զայպ իթմէք։ Էվվէլ էմրտէ, քէնտի սէյէֆլէրի զէմանընտա գապուլ օլընմը վէ ատվամ իթմիշ օլան պիր իտարէյի մըլլէյի, մըմանիկէյին պիլա սէպէպ պօղմագ, ալթըսոթ իթմէք իսթէմէսի, վէ պունդն իչին ճէմաաթա գարշը հէր տիւրլու հագարէթէ թէնէզլիւլ իյէմէսի, վէ իտտաասընը, նէֆանիյէթինի իլերի սիւրմէք իւզրէ, հալընը Սրիսթիանլըղըն, բուհանի մէսէլէսին սէյիլ, ինսանիյէթին, մէտէնիյէթին պիլէ թէճվիզ իտէմէնէճէկի տէրճէտ ինտաճըլըգլա, մէղքիւր իտտաասը ուղրունա հէր չէյի սեագ ալթընա ալմագ բատէպնտիքի սուի հարէքէթի, բէք չօգլարըն հիսսիեաթը տինիյէսինէ խալել կէթիրմիշ տիր տէրսէք, եանլըմըշ օլմայըղ. չէօյլէ քի էկեր բուհանի չօպանլար, բէյսի բուհանիլէր, բուհանիճէ խոնարհութիւնա, ֆէտաքէարլըգա գաթլանմալըլար վէ հագը պիրէ օլսալար, սիւրիւլէրինի պիսսիթիանդայպ իթմէմէք իչին, քէնտիւերի ինեանէթանէ չէքիրիպ, սիւրիւնիւն իտարէսինի տիկէր պիր չօպանա, տիկէր պիր միւգթէսիր բէյսը բուհանիյէ թէսլիմ իթմէղէր, վէ նէֆանիյէթլէրի իչին հէր տիւրլու հագաբզագը իրթիքապ իտէրլէրսէ, տրթըգ տինին, մէղհէպին նէ՞ հիւքմիւ, նէ՞ թէէսսիրի օլուր տէհօրլար։ «Գարտաշընա տարղըն իսէ, եախօտ գարտաշընն սանա տարղըն իսէ, կիթ էվվէլճէ ծնընլա պարըշ քի, սանա արձակում վէրէպիլէյիմ» էմրինի վէրէն պիր բուհանի չօպան, պիթիւն սիւրիւսիւ քէնտիսինէ տարղըն օլորը հալտէ, նա՞սըլ հէր կիւն ազիզ Գուտտասը թագտիս իտէր վէ Ս. Հաղորդութիւնա եագլաշմագան գօրգմագ» ալեօրլար, վէ պու թէէսսիր թահթընտա, քէնտի վազիֆէի բուհանիէլէրինտէն սօղուեօրլար, ուզագլանրեօրլար։

Իչթէ Թերզեանընը վէրտիկի էն պէօյիւք զարար քի, պիթիւն Քիլիսէ հէյեէթը բուհանիէյի ալիյիսինի տիւշինտիրմէլի իքէն, մաէթթէէսիւֆ պունա հիչ էհէմմիյէթ վէրիլմէեօր։

Իքինճի՝ իքի սէնէտէն պէրի տէվամ իտէն պու իսթիլաֆ եիւզիւնտէն, քիլիսէլէրիմիզտէ ձայնաւոր Պատարագ թագտիս օրունամաեօր, վէ էնալի պունդան տօլայը մէսթէէսիր պուլունուեօր. սէպէպ՝ չիւնքի քիմսէ, Թերզեան իսմինին իշխիրմէօնի վէ պունդան տօլայը պէյքի քիլիսէյէր տախիլիսատ ույզունընը ալըգլար, չայանը թէէսսիւֆ հասիսէլէր վուգուրնէ մէյդան վէրիլմէսինի իսթէմէեօր։

Իւշիւնճիւ՝ Սթամպօլտա վէ Թաշրալարտա վէյէվ, էք ճիւզիեաթ գապիլինէն օլսա, ֆագաթ ազ չօգ սէպէրի օլմասընդան տօլայը պազրթերզեան թարաֆկիրլէրինին մուխալիֆէթի սէպէպիյէ իթթիհամը միլլիյէ խալել կէլլիսօր, վէ պու եիւզդէն թարաֆէյն արասընտա պիր թագըմ տէտի-գօտուլարա սէպէպիյէթ վէրիլլիսօր։ Հէյլէ բուհպանը, նէ՞ Սթամպօլտա, սէ՞ թաշրալարտա, նէ՞ եարտան, նէ՞ սէրտէն օլամամասընդան տօլայը, «Երկու տէրանց մի ծառայ» եօլընտաքի թավը ու հարէքէթի, տաէթա զարիպ պիր մուամմա հալի քէպ իթտիկի կիպի, պունա մէպ-տէսիպլիք, մէպլէքսիզլիք սրֆաթը վերտիրիեօր, վէ պաղըլարընը տա, հէմ Թերզեանը, հէմ ճէմաաթը գարշըսընտա պիւսպիւթիւն միւշքիլ պիր մէվզիյէ կէթիրիեօր։

Տէօրտիւնճիւսիւ՝ զաթէն խայլի վագէթտան պէրու մէրհասասըզ գայմըշ իքէն, սան տէֆա Բօմատա, Թերզեանընը թայնին իյլէտիկի Գերագայծառլարընտան հիւքիւմէթը Սէնիյէճ մէրհասա սրֆաթրյա թան_ամասընտան, վէ քէնտիլերինի մէրհասալըգ Պէրաթը վերիլմէմէսինտէն, պիր չօգ թեմիզը հալէա աշընդտա գալմըշ վէ հիւքիւմէթ իլէ ճէմաաթ մուամէլաթը մէթրուք պիր հալէ կէթիրիլմիշ օլուեօր։ Այնի վագթտա պու նէյը ճէտիտ եպիսկոպոսլար՝ նէ՞ հիւքիւմէթճէ, նէ՞ միլլէթճէ թանընմատընդարընտան, նէ՞ օլորդլարը վէ նէ՞ օլաճագլարը պիլինէմէեօր։

Իչթէ պէօյլէ պիր հալտէն տօլայը ճէմաաթին քեսֆիֆէյի ումուր վէ մուամէլաթընին, կէրէք Սթամպօլտա, կէրէք թաշրալարտա մանէն վէ մատտէթէն խոշնուտ օլընմամասընդա պիր սուրէթիւ պունընմասը թապիի տիր։ Քահանայ—ալրեսպոխանլարընը իչթիրաքը իլէ վէ վագթըն կ-Բաթրիգէրինին բիեատէթի թահթընտա լճթիմա իսէն գօմրսիօնտա վէ Միլլէթ մէճլիսինտէ կիճէ կիւնտիւզ չալըշարագ իքմալ իտիլէն Միլլէթ Նիզամնամէսի, Սինօդ մէճլիսինին թէագիզ վէ թատիլինտէն սօնրա, մըխթէլիֆ մէճլիսի միլլի թարաֆընտան պիթթատիգ մէվզուի թահթիգէ գօնըլմաճագ իքէն, Թերզեանընը չըգարարը միւշքիլաթտան տօլայը, Սիսօդ հէյեէթի իլէ Միլլէթ մէճլիսի ումումիսի պէյնինտէ հասըլ օլան պիրտուտէթ եիւզիւնտէն մէզքիւր Նիզամնամէի մլլի էլան թատիգսիզ վէ իճրասը զարվըշ տըր։ Պուրատա վէ թաշրատա քիլիսէ հէյեէթը իտարէլէրի՝ ճէմաաթին կէօսթէրտիկի սօղուգլըգտան վէ իպտէթխանէլէրտէս ուզագ պուլընմասընտան վէ ազ չօգ վէրտիկի իեանէյի տէքմիշ իտտուկինտէն, մէսարիֆէ քիֆայէթ իտէմէմէքտէ, վէ պունդն իչին Թերզեանա մըրաճաաթլարընտա, պէքլէտիքլէրի մուավէնէթի պուլատմամագտա տըրլար։

Հիւքիւմէթ՝ Թերզեանը բաթրիգլիքտէն իսգաթ իթտիքտէն սօնրա, ճէմաաթ բաթրիգսիզ գալմագլա, պիթթապի մէրասիմը բէմմիյէտէ բաթրիգիմիզին զայպուպէթի հիսս իտիրմէքտէ վէ պու տա ճէմաաթնա նազարը թէէսսիւֆլէ կէօրիւլմէքտէ տիր։

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ, ումուրը ճիսմանլիյէտ սրֆաթը բէմմիյէսինի թանընմըշ օլտըղը Բաթրիգխանէյին Մէճլիսի իտարէսի իլէ բէմմէն մուխապէրէ իթմէքտէ իսէ տէ, ֆագաթ Թերզեան, Սզգ. Վարչութիւնը թանընմագ խթէմէսլիկի իչին, պաղը ումուր վէ խուսուսաթտա էօյլէ պիր խաթ. Ի հարէքէթ իթթիխազ իթմէքտէ տիր քի, պունդան, ճէմաաթէն չու եա պու միէսիսէսի, չու եա պու էֆրատը միւթէգաբրուր օլմագտա ալը։

Սահիհ տիր քի, Սզգ. Վարչութիւն Բաթրիգխանէյին վէ Միւէսսիսաթը միլլիյէյին պիլճիւմէ ուժուր վէ մուամէլաթընին հլուսնի ճէրէեանընը թէէմինէ հէր սուրէթէ չալըշմագտա տըր, լաքին հէր նէ օլսա, Թերզեանընը պիսապիւթիւն պու

ճէմաաթտան չէքիլմէմէսի եիւզիւնտէն տէվամ իտէն զայրը Թապիի հալին սուի թէէսսիրաթը, հէր նոգթատա ազ չօգ հիսս իտիլմէքտէ տիր քի, պուրատը ինքնար օրունամագ. լաքին պունդան տօլայը մէսուլ վէ միւթթէհիմ էվվէլա Թերզեան վէ սանիէն միւմաիլէյի մէսէլէքինտէ սագլամանա թէշվիզ վէ թահրիք իտէնլէր տիր։

Ճէմաաթ, քէնտի տավասընընն հագգը օլարընա գանմըշ տըր, վէ պու ճիհէթճէ վիճանը բանայթ վէ միւսթէրին տիր. պէնտէն ալէյն հէր նէ օլուրսա օլսուն, սոնունա գատար իթթիֆագտան այրըմա-եարագ, տավասընը թագիպ իտէճէք տիր։ Ամմա Թերզեանընն ինատընը սիւրմէսի սէպէպիյէ, ճէմաաթճա եէսի պիր բաթրիգ եախօտ մուվագգաթէն պիր գայմագամ ինճիխաղ թայեինի, պիր աղ կէճիքիր իսիչ։ Նէ՞ չարէ, պունա տա թէհամմուլ իթմէք լազըմ տըր։ Տէվլէթճէ թասսիգ օլընմըշ օլան Սզգ. Վարչութիւն՝ Տէրիսաատէթտէ վէ Թաշրալարտա, մահէլի Իտարէ հէյեէթլէրինէ պիլ իսթիշարէ, սէլահիյէթլի տախնիկնտէ պուլընան իշլէրի մէհմա էմքէն հիւնէր բույէթէ տայ վէ զայրէթ իյլէեէճէք տիր։

Ինչալահ, Թերզեանընն եիւզիւնտէն ուղրատըղըմըզ պէյանընն իպալէսի տրթըգ կէճիքմէզ, վէ պիր ատամընն եիւզիւնտէն թէքմիլ պիր ճէմաաթընն բանենտար օլմասընա տրթըգ պիր նէթիճէ վերիլիր։ Շայէտ, եաղտըղըմըզ վէճէկէ, պիր մուատէթ տահա ուզարսա, եինէ ճէմաաթտա, պու պէլայը ազիմտէն գուրթուլմագ իչին ճէնապը Հագգընն թայեին պուեուրտըղը սատէթպսիզ կիւնէ պէքլէյէճէք գատար սապը ու թէհամմըլ պուլունաճագ տըր։

ԻՐԱՒԱՑԻ ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

«ԱՐՁԱԳԱՆՔ»Ի ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԻՆ ՄՈՒՇԷՆ

=×=

«Արձագանք»ի 51 թիւին մէջ՝ «Արդարացի յայտարարութիւն մը» վերնագրով և «Տարօնացի Մկրտիչեան Ամբրոսեան» ստորագրութեամբ յօդուած մը՝ կը կարդանք, յօդուած մը՝ որուն ինչ ոգւով գրուած ըլլալը յայտնի է արդէն։—

Յօդուածագիրը, որ գրել-կարդալէ բոլորովին զուրկ Մշեցի մը՝ է, նախ կը սկսի այսպէս. «Մեր Հայ-կաթողիկէ եղբայրներու հանդէպ պատահած երկպառակութիւնները, որ բաւական ժամանակէ ի վեր կը տիրէ մէջերնին, պատճառը այս է որ լաւ չեն ըմբռնած Կաթողիկէ կրօնին սկզբունքները»։

Նախ ըսենք թէ այս նախադասութեան քերականական կազմութենէն դիւրին է արդէն հասկնալ ամբողջ գրուածքին ուղղութեան յատկութիւն մը ունենալը...։ Ու կը խորհինք թէ հրատարակողը, իր անուս վիճակով, առանց կարդալու ո և է գրութիւն ազգային երկպառակութեան մասին, ի՞նչպէս կը վճռէ թէ ուրիշները չեն ըմբռնած Կաթողիկէ կրօնին սկզբունքները.. միթէ ինքը լաւ ըմբռնա՞ծ է զանոնք, և ի՞նչ կերպով...։ Անշուշտ ինքը Թերզեանի կուսակիցներէն լսածն է որ կը հաղորդէ և մշամատաբար կ'ատնուանէ զայն իր խլճին արգիւնքը...։ Ամօթալի հակասութիւններ՝ որ հայելիի պէս կը ցոլան ամենուն դիմաց և որ անգամ մըն ալ կը յիշեցնեցնեն մարդաւայն օրինակը թէ կոյրը աչք ունեցողին ուզեր է առաջնորդ ըլլալ...։ Կը ցաւինք որ Թերզեան Գերպ.ը մոռցած իր կղերական բարձր աստիճանը՝ ամեն ատորին միջոցներու կը դիմէ իր դատը չահելու համար, որ աւա՛ղ, անիրականալի առեղծուած մըն է։

Յօդուածագիրը կը շարունակէ. «Իսկ եթէ լաւ ըմբռնած ըլլային և հասկնային իրենց կրօնէ ոյժը, չպիտէ հակառակէին Հոգեւոր Պետ՝ մը որ չուրս հարիւր միլեան Կաթողիկեայ կ'ուխտէ, չէ թէ միայն հարիւր յիսուն հազար Հայ-կաթողիկեաց»։

Աղէկ տրամաբանութիւն, մթէ աշխարհիս վրայ չե՞ն եղած աւելի շատ ժողովուրդներու վրայ տիրող վեհապետներ որոնք երբեմն սխալած ըլլան իրենց վարչութեան մէջ, համոզուելով ուրիշներու և անարդար վճիռներ արձակելով իրենց հպատակներու դէմ։ Թէ՛ պատմութիւնը և թէ՛ Ս. Գիրքը հարիւրաւոր օրինակներ կուտան այդ մասին, և մեզ զարմանք չի պատճառեր այդպէսի միամտ խօսքեր լսել յօդուածագիրէ մը՝ որ ոչ միայն այդ երկուքէն վրայ ալ բնաւ տեղեկութիւն չունի, այլ թերեւս չի գիտեր թէ ինչ իմաստ ունի այդ երկտողը զոր իր ստորագրութեամբ գրել տուած են «Արձագանք»ի մէջ։— Բայց այդ Տարօնացի Պարոնը կամ իւր խորհրդատուն պէտք է գիտնան թէ Հայ-կաթողիկէ հասարակութիւնը հակառակ է ոչ թէ Սրբազան Քահանայապետին, այլ Թերզեան Գերագայծառին, սա՝ որ միամտաբար խաբուելով իւր փառքի՝ նախանձէրդ Դոյլունեանի ենթրիկներուն՝ համոզեց զՍ. Քահանայապետ ներկայացնելով Անոր՝ ամբողջ Հայ-կաթողիկէ Հասարակութիւնը իբրեւ անհաւատ, անկրօն, լոկ իր մարդկային կամքը առաջ տանելու համար։

Եւ ի՞նչ խղճով՝ յօդուածագիրը՝ զըրպարտութիւն կ'անուանէ ինչ որ ամենայն իրաւամբ ըսուած է թէ, «Թերզեան Գ.ը կողոպտած է աղգային իրաւունքները և ուզած է լատինացնել Հայ-կաթողիկէ Հասարակութիւնը»։ Մի՞թէ սուտ է ասիկա, մի՞թէ չջանայ լուծել Ազգային ժողովը և ստանկոս չըրա՞ւ թեմական եպիսկոպոսներու ընտրութեանը մէջ՝ ժողովրդեան բարի վկայութեան, դարաւոր և նուիրական իրաւունքը, հակառակ անոր որ ինքը ժողովրդեան ձեռքովը Կաթողիկոս ընտրուած էր, մինչ եպիսկոպոսները կը հակառակէին, և դայս քանիցս լսած եմք Թօփուզեան Գ.ի բերանէն ալ։ Եպիսկոպոսներու չուզելը խորհրդաւոր էր անշուշտ, քանի որ ժողովուրդէն աւելի իրենք կրնային գիտնալ իրենց ատչճանակիցներու ներքին լաւ կամ գէշ յատկութիւնները։

Ուրեմն, ի զո՞ւր այս կամ այն անհատ չփորձեն արդարացնել Թերզեանը իւր ներկայ հակաժողովրդական ընթացքին մէջ, որն որ խաբուելով ուրիշներէն՝ կրօնի պատրուակին տակ ուզեց իւր տիրապետող քմահաճոյքին խաղալիք դարձնել Հայ-կաթողիկէ հասարակութիւնը և խամխոն եպիսկոպոսներով մէկտեղ ծծել՝ նոյն հասարակութեան անուամբ ձեռք բերուած անագին գումարները։ Խնդիրը պուտ եղմական հանգամանք ունի, ինչպէս ըսած է արդէն Գ. Մալ-

իսա. այս է խռովութեան միակ պատճառը և կրօնը պատրուակ մըն է զոր կը ջանան մէջտեղ բերել՝ միամիտները խաբելու և անով աշխարհական զարգացած դասակարգն ալ իրենց իշխանութեան մէջ սահմանափակելու համար։

ՄՇԵՑԻ ՀԱՅԿԱԹՈՂԻԿԷ ՄԸ

Մուշ, 26 Յուլիս 1912

ՊԷՐԽԹՕԼՏԸՆ ԹԷՔԼԻՓԻ

=×=

Սօն խաղէրդէրէ կէօրէ, Արնավուտլըղ անվալի տիւզէմիշ տիր. չէօյլէքի, Իւսկիւտարէն օգոստ. 20 Թարիխիյէ ուլնան պիր թէլէկրաֆատա, էն զլեատէ զալեան իշխնտէ պուլունան չէհրը մէզքիւրը հալը թապխնէ ալտէթ իթտիկի, սոգագլարատա հիւքմ սիւրէն հէյէճանը ֆէվգէլատէ եէրինէ պու կիւն պէօյիւք պիր սիւքիւն գայիմ օլտուղը, վէ սօն գալան Արնավուտարը տախի քէնտի քէօյլէրինէ տօղրու կէօթիւրիւտիկիւ պիտիրիյիշ տիր։

«Թէրճէմանը Հագըգաթ» զազէթասը՝ Արնավուտարին պու սիւքիւնիւնէն տօլայը քէնտիլէրինի վէ հիւքիւմէթը հազրէյի թէպրիք իթմէքլէ պէրտազէր, Արնավուտարին ոսն վագթլարատա չըմարմագ տէրէճէսինտէքի թավը ու հարէքէթինի ղտագրը իլլերատէն, էզճումէ Գարատաղը մուհարէպէյլ թէչէպպիւսինտէն, Պուլկարիսթանին տէվլէթը Ալիյէ ալեյհինտէքի հարէքէթինտէն, Պալգանլարատա գարըշըգլըղին քէսպը չիտտէթ իթմէսինտէն, զ. տախիլտէ իսէ, էլան գապինէ պէյնինտէ իթթիֆագ վէ մէթանէթ մէվճուտ օլմամասընտան դայնալ, նիհայէթ սէօզու Ավսթրիա-Մաճար խարիճիէ նազրը գօնթ Պէրխթօլտին մալիմ օլան թէքլիֆինէ կէթիրէրէք, սէհոր քի, «Պէրխթօլտին թէչէպպիւսիանէ կէլինճէ, Թան զազէթասընին պէեանլնա կէօրէ, միւսթէրէյէին թէաթիի էֆքեար խիլմէսինի թալեպ իթտիկի բրսկրամ, իբի նօգթատա խիւլասա խիլէպիլիր. 1. Մէմալիքը Օսմանիէտէքի պիւթիւն ունսուրլար իչին ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի։ 2. Պալգան հիւքիւմէթլէրինէ մուհաֆազաթ սիւքիւն իչին նասիհաթլար վէրիլմէսի։

«Ատէմը մէրքէզիյէթ, պիզճէ թէճզիէ (բուժանում) տէմէք տիր. գիրա ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի՝ թէվսիի մէկզունիյէթ ուսուլինին խիլաֆընտա օլարագ, մուխթարիյէթը խտարէ մանէաղընտա տիր։ Ատէմը մէրքէզիյէթ, ուսուլինի թաթպիգ իչին, եվվէլա հէր ունսուր վէ գավմին տաքին օլտուղը գիթանին այրըճա հուտուտը թայինին, վէ սօնրա, հէր գավմ վէ ունսուրա, սէրպէսթ պիր շէքլտէ իտարէ վէրիլիր։ Պէրխթօլտին թաթպիգ իթմէքտէ օլտուղը ֆիքր՝ չու ուսուլին պիզճէ թաթպիգի տիր։ Ֆէգզաթ խիլինին. Թան զազէթասընին թէպլիղաթը բէսմիէ իւզերինէ վերմիշ օլտուղը մալիմաթատան տախի անլաշըլըհօր քի, պու ուսուլին թաթպիգի եալնըզ Արնավուտլըղա վէ հաթթա պիւթիւն Ռումէլի իլէ գալմահօր։ Ալէյ ումում Օսմանլըլըղ տարէսինտէ տաքին պիւթիւն ունսուր վէ գավմլարա տա թէշմիլ խիլիհօր։ Պէօյէ պիր թէչէպպիւսիւն, մէմալիքը Օսմանիէտէ էյգա խտճէկի մուշքիլաթը, հէրճ ու մէրճի ուժումիյի նազարը տիգգաթա ալընըղ։ Ֆիլվագը թէպլիղաթին իքինճի մատուէսինտէ, «Պալգան հիւքիւմէթլէրինէ մուհաֆազաի սիւքիւն իչին նասիհաթլար վէրիլմէսի» տէնիլմիշ տիր։ Ֆաւգաթ պու պիզի օեալամագ, պիր նէվ ի դիլէթը գալպ վերմէք գապիլինէն օմագատան պաշգա պիր շեյ տէյիլ տիր, զիրա ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինին թաթպիգի սայէսինտէ նայլը մէրամ օլթաճագ քիւչիւք հիւքիւմէթլէրին արթըգ սիւքիւն իթմէմէլէրի իչի, հիչ պիր սէպէպ գալմահօր քի։ Պունլարին եէկճանէ մագսատ, պիւթիւն կարմագտա օլտուգլարը կիւրիւթիւ վէ բաթբրտըլարատան էկեանէ էմէլէրի, հիւքիւմէթը Օսմանիէտին թագսիմի տիր։ Պու մագսատ վէ պու էմէլ հուսուլ պուլտուղատան սօնրա, արթըգ պունլար թարաֆընտան մուխիլի ատաղլ պիր հարէքէթատ պուլունմագ, ճլենէթ օլուր։ Պուլկարիսթան բէք ալէյ պիլիհօր քի, մէսէլա Մաքէտոնիա Պուլկարլարը հագզընտա ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի թաթպիգ իտիլիր իտիլմէզ, իւչինճիւ կիւնիւ Պուլկարիսթանա պիրլէշճէքլէր տիր։ Բէգա Սրբպիսթան. Գարատաղ վէ Եունանիսթան։ Արնավուտլըղա կէլինճէ, Ավսթրիա բէք բանա պիլիհօր քի, Արնավուտլըղ՝ ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինին թաթպիգինէ նայիլ օլտուղու կիւն, Ավսթրիա իչին պիր լոգմա թէչքիլ իտէճէք տիր։ Ֆաւգաթ սէմահէթլու վէ ալիճէնապ Պէրխթօլտ՝ Բուռնլիտէ գալմահօր։ Ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինի Ասիա, Անատօլը ճլչէթլէրինէ ատ թաթպիգ իթմէք իսթէհօր. Կանի Իսկիլթէրրա, Ռուսիա, Ֆրանսա վէ Իթալիա իչին ատ պիրէր լոգմա հալբրլարատագ, վէ հէր քէսի մէնհուն իթմէք ֆիքրինէ պուլունուհօր։»

Թ. Հագըգաթ, մէգալէսինէ պու սէօզլէր իլէ խաթիմէ վերմիշտիր.

«Իչթէ Արնավուտլըղ հաճիսէլէրինին արգատա պրագմըշ օլտուղը իպլէր. չիմտի պու իպլէրի իլալէ իյլէմէք, եալնըզ հիւքիւմէթին մէթանէթ վէ աղմինէ, միլլէթին իթթիհատ վէ իթթիֆագընա վաղէոթէ տիր։ Հիւքիւմէթին Գարատաղա գարշը ալմըշ օլտուղը վազիյէթը գաթիէյի էլպէթթէ պիւթիւն Օսմանլըլար թասվիպ իտէճէքլէր տիր։ Այնի վազիյէթի Պուլկարիսթանա գարշը տա ալմալը վէ պիւթիւն ճիհանա պիտիրմէլի տիր քի, Օսմանլըլըղ տաիրէոնտէ էճնէպկիէրատան կէլէն ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինի դապուլ վէ թաթպիգ իթմէք ճէսարէթինտէ պուլունատիլէճէք պիր հիւքիւմէթ պիլէ թատավվուր օլունմատագ։ Պու հագզէթի էճնէպիլէրին ֆիքրլէրինէ պիլինտատա միլլէթ՝ քէնտի վազիյէթի, քէնտի իթթիհատ վէ իթթիֆագլյա իզհար իթտիրճէքէք տիր։ Էվրօբա՝ Պուլկարիսթան, Սըրպիսթան, Գարատաղ կիպի քիւչիւք վէ էհմիյէթսիզ հիւքիւմէթլէրին մուհարէպէ չըզարաճագլարընտան գօրգարագ, պիզիմ հիտայէթիմիզա օլարագ չու մուհարէպէ թէհլիքէսինի պէրթարաֆ իյլէմէք իսթէհօր։ Իչթէ պունա մուգայիր հիւքիւմէթ վէ մլլէթը Օսմանիէ տէ, Էվրօբատա պիտիրմէլի տիր քի. այնի մուհարէպէյի տահա վասի վէ տահա չէպտ պիր մըգեատատ քէնտիսի խէպլիր։

«Միւլասա գօնթ Պէրխթօլտին թէքլիֆինի դապուլ իթմէք պիր ինթիհար (անճատապանութիւն) օլտուղընտան, պարի էոմէտէն էվվէլ տիրի օլտուղըմըզը իսպաթ իտէլիմ։»

ՄԷՃՄՈՒԱ.— «Թ. Հագըգաթ» ըէֆիգիմիզին պու սէօզլէրիվադատա բարլագ իսէ տէ, ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի հագզընտաքի ֆիքրի ըէք տէ աղրու տէյլ տիր։ Մէմալիքի Օսմանիէ հագզընտա պու ուսուլին թաթպիգի, ըէֆիգիմիզին գանն իթտիկի նէթիճէլէրի հասլ իթմէնէճէկկի, չիւնքի Պուլկարիսթան վէ սաիմէ իլէ պիրլէշմէք, էլսէ պուլունան իտարէի մուխթարիէյի էլտէն չըգարմագ տէմէք օլաճաղը ճիհէթլէ, իչպու իտարէյէ մալիք օլան չու հա պու գավմին, էօյլէ պիր ֆիքրատ պուլունմատատը, վէ անճագ մուխթարիյէթինի սագլամագլիմէք իչին, մէր։ քէզը հիւքիւմէթէ ատաղգ զալաճաղը վէ հիյրի հաճէթատ ճնա եալարմա եէթիշէճէկկի թագիի օլաճաղընտան, ըէֆիգիմիզին ֆիքրի տօղրու օլամագ, վէ պունդն էմատի Էվրօբա վէ Ամերիգատա տախի կէօրիւտիկիւ տէրքեար տը։ Շու գատար քի, ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի, Թիւրքիա իչին ուեատագ իսէ, հիչ օլմազտա, մէրքէզիյէթ ուսուլինին թաթպիգատընատա գուսուր իտիլմէմէլի տիր. հալպուքի պրագալըմ տէվրը սապզը, տէվրը ճէսիատէ տախի տէօրթ սէնէէն պէրի տիր քի, մէրքէզիյէթ ուսուլի մէմլէքէթիմիզ իչին գապուլ օլունմուշ օլտուղը հալտէ, նէ՛ սիեասէթէն, նէ՛ իտարէթէն մէմլէքէթիմիզին հիչ պիր թարաֆընտա լաղըմ օլան ինթիգամ, միւքէմմէլլիյէթ վէ խօշնուտիյէթ կէօրիւլմէմէք տիր։ Պու իսէ նէ՛ Պէրխթօլտլարին նէ տէ սահիրլէրին գուսուրը տէյլ, քէնտի թագսիրիմիզ գուսուրըմզը տիր։ Էվրօբա, խուսուսա Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա կիպի միլլէթլէր, հէր վաղըթ տէվլէթը Օսմանիէնին իսլահընը, պաղասընը, գուվվէթլէչմէսինի արզու իթտիլէր տիր. գիրա քէնտիլէրին սիհասի վէ իգթիսատչի մէնֆաաթը պէօյլէ իճապ իթտիրիր, վէ պունդան իչին հէր տէրլիւ վասթայը, մատտի վէ մանէվի սուրէթլէրէ իպրազ վէ իճրատէն կէրչ սուրտամըշլար տը։ Էկէր ծնլարին հիւանի էֆքեար վէ նիհայթնատան Թիւրքիաճա խարիֆատէ խիլէմմիշ իսէ, գապահաթ քիմատէ՞ տիր։ Տախիլէն պիր գարշըգլըղ չըգար՞մը, վէ Էվրօբա, իշխիլէն սրգելիթելարատան վէ շիքայէթլէրատէն չարէսիզ գալարագ, պու հալէ պիր թէպլիքը խայրանէ օլմագ իւզրէ, պաղը թէքլիֆաթ վէ վէսաատատա պուլունար՞ մը, պունդա, թիւրքճէ ըէֆիգլէրիմիզին պաղըրընդն հէման պէտխանլըգ մանէատընը վերմէլէրի, տօղրու տէյիլ տիր. քէնտչ գուսուրըմըզը՝ տաչրէլէրէ աթթի իթմէք տիր։

Պիզէ լազըմ օլան չէյ, իսթէր ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինի, իսթէր մէրքէզիյէթ ուսուլինի թաթպիգ իթմէքլէ օլտուն, հէր նէ սուրէթլէ օլուրսա օլտուն, քէնտի քէնտիմիզի պատթմանարագ, հագրգէթի հալի կէօրմէք, պուլունտուղըմըզ վազիյէթի թագտիր իյլէմէք. վէ սրրգ սէզ իլէ, վատար իլէ, քեազըա իւզերինտէ, նութգլարատա բարլագ թապիրաթ խթիմալիյէ գանտատ իթմէկէրէք, մէմլէքէթիմիզին սէլամէթինէ ճիհատէն վէ հագրգէթէն նէ՛ եալտա չալըշըլմագ, իսթիհատը ամատրը նէ՛ սուրէթլէ սագլամագ վէ մէշրութիյէթ, մուսատատ, ատատլէթ, ուխուվվէթ վէ հուրրիյէթ քէլիմէլէրինի, ֆիրլէն, նա՞սրլ վէ նէ՛ եալտա իճրա իյլէմէք լազըմ իսէ, ծղարը եաբմագ տը։ Էվվէլ էմիրտէ տախիլտէ ինթիզամ, իթթիֆագ վէ էմնիյէթ թէչսիս խիլմէլի տիր։ Պիւթիւն գարշըշգլըգլար, խօշնուտսըզլըգլար, հիւքիւմէթին իտարէճէ հալէա միւսթագիմ պիր խաթթը հարէքէթի թէագիպ իտէմէմէսինտէն իլլերի կէլմէքտէ տիր։ Թէքրար իտէրիզ, զէղ, խաթէր մէրքէզիյէթ ուսուլի օլսուն, խաթէր ատէմը մէրքէզիյէթ, մէմլէքէթիմիզին սէլամէթի իչին պունլարատան պիրինի գապուլ իթմէլի վէ հէր հանկըսընը գապուլ իտէճէքսէք, ահքեամընը հարգիէն իճրա իյլէմէլիյիզ։

Մամաֆիհի հօզարատա սէօյլէսիկիմիզ կիպի, ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինին թաթպիգինատէն գօրգմահա հիչ պիր սէպէպիմիզ տէ եօք տը։

Վիլայէթլէրինին վէ էհալիլէրինին ատաթ, անվալ վէ թագսիրատը վէճէկէ իտարէի մաղահաթ իտէպիմէք, վէ հիւքիւմէթը մէրքէզիէ իլէ հիւքիւմէթը մահէլիէ արաընտատա, տահա սուհուլէթ զախչ պիր իտարէ հասլ իյլէմէք մագսատիյլէ ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլինի գապուլ իթմիշ օլան Էվրդրա վէ Ամերիգատ տէվլէթլէրի կէօրիւմիւզ էօնիւնտէ տիր։ Պէլքի պիզիմ ահվալիմիզ վէ վազիյէթիմիզ ծնալընքինտէն զիհատէ պու ուսուլին պէրքէ տէ թաթպիգինի իճապ իթտիրմէքտէ տիր։ Պունունլա պէրաբէր ատէմը մէրքէզիյէթ ուսուլի հէր հալտէ պիզճէ չայեանը գապուլ կէօրիւլէմէզսէ, մէրքէզիյէթ ուսուլի, մէշրութիյէթին պիւթիւն անքամըյա պիրլիքտէ հարգիէն իճրա իտիլիկինտէ, էֆքեարը աճիզանէմիզճէ մագսատ հասլ օլուր. էկճասլ տախիրտէ ինթիզամսըզլըգտան, իտարէսիզլիքտէն վէ խօշնուտլըգսըզլատան էսէր գալմամալը տը։ Վէ խարիճատ տախի պիր թագըմ չէքեայէթլէրէ աչըգ գաբու պրագըլմամալը տը։ Պէօյլէ օլուրսա, օլ վագթ Պէրխթօլտլարին թէքլիֆլերինէ մահէլ գալմագ, վէ մէմլէքէթ ատ, պիզ տէ սելամէթի պուլուրուզ։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻՆ ՊԷԵԱՆԱԹԸ

=+=

Լիսկերթ զազէթասը պաշ մուհարրիրի՝ խարիճիէ նազրը Դարրիէլ էֆ. Նորատունկեան իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Նորատունկեան էֆ. պէեանաթը ախիյէտ պուլունմըշ տը.

«Գապինէէնին արզուսը, բէք ճճրնաճագ պիր հալտէ պուլտուղուտրզ չու իմբէրաթօրլըղը գուբթարմագ, տահա տաղրուտա էէնիյէթ թագվիյէ վէ իսլահ իյլէմէք տիր։ Պինատէն ալեյհ իլք իշիմիզ, պիլա խաթիրնա քեագֆէյի մէմուրլարը, բօլիթիգա իլէ իշթիղալատէն էլ չէքմէլէրինի թէէմին իթմէք օլմուշ տը։ Վալիլերին թէմամիյլէ պիթարաֆ օլմալարընը թէէմին իթմէք իսթէհօրը։ Պու բէք գօլայ պիր իշ օլմատա պէյլէ, հէր հալտէ արզուսմըզա վասրլ օլաճաղըզ։

«Օրատատան բօլիթիգայը չըգարմայը տա արզու իսթեօրուզ. հիչ չիւպհէսիզ պու արզուսմըզ տա գուվվէտէն ֆիիլէ կէլճէէ տիր։ Չինքի իլք թէչէպպիւսատիրը մըզըն մուվաֆաղըյէթլէ նէթիճէլէնմիկինի կէօրմէքտէյիզ։ Պու թէատիր չէլ մէմլէքէթատ սիւքիւն վէ ինթիզամը թէէսսիս խիսպիլէճէկմըզը վէ միւսթագիլ իչին տէ մէմլէքէթին բէք իհթիւաճը պան սիւքիւնէթի թահրը թէէմին ալտպիլճէկկիմիզի իւմիտ խիսթեօրը։

Մուհարրիր.— Պու պէօյիւք վազիֆէյի իյֆա իչին էլեվմ մէվզրի իդթիտարատա պուլունան դապինէատ քեաֆի տէրճէճէ հէմճէքքարլըգ վա՞ր մը տը։ Դապինէատ իսթիլաֆը էֆքեարատան պանս օլունուհօր։

— Պունլարին տօղրու օլմատըղընը հագղն։ Դապինէէնին էֆքեարը, պաղը մէսէլէատ թէխալիֆ իտէպիր. հէր մէսէլէատ այնի էֆքեարը տէրմիան իսիմէի գապիլ օլամագ. իշթէ իսթիլաֆ պունատան իպարէթ տիր։ Դապինէէնին էատը թէչէքքիւլիւ իթիպարըյլա ազասը տրասընատա իսթիլաֆ պուլունտուղը բիվայէթինէ կէլինճէ, պու բիվայէթ օ գատար եանլըշ տը քի, հէման քեաֆէյի գարարլար մինթէթֆիգէն իթթիհատ իսիլմէքատէ տիր։ Պիզ բէք ազը միրատա գօնտուգ, ֆագաթ թէվարիս իթտիկիմիզ մէսէլէլերը՝ մէմլէքէթին սատտէթ վէ սէլամէթինէ իստիմ պիր սուրէթատ նէթիճէլէնտիրմէյի արզու իթմէքտէյիզ։ Հանիմլուզատ հալ իսիլճէէք Ավստրուլը, Թարատաղուս, Պուլկարիսթան, Գարատաղ վէ սաիրէ մէսէլէլերի վար տը։ Ավստրուլըգ մէսէլէսի՝ պիր թարիզը թէվիէյէ կէրմիշ տիր։ Նէթիճէսի բէք ուզամահաճաղը չիւպհէսիզ տիր։ Արնավուտլար՝ իպթիտա տէրմիանտ իթտիքլերի մէթալիպ թասիլ վէ թահֆիզ ինթիլեր։ Գապինէ թարաֆընտան քէնտիլերինէ վազը օլան թէքլիֆլերի գապուլ իյմէքտէ տիրլեր։ Շիմտի հալ իսիլճէէք եալընըզ սիլահլար մէսէլէսի գարմը տը։

— Սիլահլարը կերի վերճէ՞քմիսինիզ։

— Էվվէթ, էսկի սիլահլար կերի վերիլճէճէք տիր։ Պունատան մատտա հիյնի հաճէթատ Արնավուտլարա տա սիլահ տաղթմագ իւզրէ տէօրար թէէսսիսինէ հազրրզ։ Արնավուտլարին վախանը Օսմանլինին ֆէտաքար մուհաֆիզլարը օլտուղնա վէ իլերուատ տէ օլաճաղընա էմինիզ. չիւնքի Արնավուտլար հագզդի վաթանբերվեր տիրլեր։ Արնավուտլարին մուխթարիյէթը իտարէ թալեպ իթտիքլերի բիվայէթ իսիլմէ. հալպուքի պու բիվայէթին տաղ ու էտատը եոգ տը։

—Արնավուտլըղ մէսէլէսի հալ իսիլճէճէ իթալիա իլէ սուլհ մէսէլէսինի տիր չիւնմէ զմբանինիզ։

Նորատունկեան էֆ. պիր տանէ տիւչիւնտիքտէն սօնրա, եավաշ, ֆագաթ գաթի պիր սէպէ տէմիշ տիր քի, — Էվվէթ, տիւչիւնիւեօրուզ։ Հիչ պիր հարպ, իլելեպէտ տէվամ իտէմէզ։ Մուհարէպէ, պիւթիւն Էվրօբա վէ իքի խասիմ թարաֆ իչին զարարը օլտուղընատան, սուլհը մէմնունիյէթլէ թէչադզը իտէճէյիզ։ Պիւթիւն տէվլէթլէր տէ սուլհն թէչսիսինի արզու իսթեօրլար։ Պիր զէմինը միւղաքերէ պուլտագ իւզրէ, ասլա մահիյէթի բէսմիլի հայիզ օլմաեան վէ խէֆի տէնիլէն միւղաքերաթ ճէրէեան ինթիկինի սէօյլէեէպիլիրիմ։ Պիզ, Ինթալիանը թասավվուրլարընը, նէ՛ կիպի չարթլար իլէ միւզաքերյէ կիրիշմէյէ հալրը պուլունտըղընը անլատրնճա, էկէր պու չարթլար չայեանը գապուլ կէօրիւնիւր, մէնաֆիսիմիզ, հայսիյէթիմիզ, թէմամիյէթը միւլքիմիզ, իլէ գապէլը թէէլիֆ պուլունուրսա, միւ-

զաքէրաթը ըստմիէյէ կերիշէճէյիզ։ Պու թագտիրսէ, Եվրոբանըն մի տասխէլէսի լուզումըզ գալիր։

Նորատունկեան էֆէնտի՝ մուհարրիրին սիւալինէ ճէվապէն, Պուլկարիսթան իլէ օյան մընատէպաթըմըզ հս գզընտա տախի աթիտէքի պէհանաթտա պուլունմըշ տիր։

«Պուլկար միլլէթը՝ պիր բարչա չէպչա, չաբուզ հիտէթէ կէլիր, զոլայճա հէյէճանա ուղրար պիր ունսուր տիր. պու սէպէպլէ Գոչանա հատիսէսի միւպալէղա խարմիշ տիր։ Պու կիպի հատիսէլէրին մէնը թէքէրրիւրիւ իչին թէտապիրը լազըմէ իթթիխազ իյլէսիք։ Մէմուրիյնի միւլթիւ վէ ասքէրէ, հէնի հատիսէլէր վուզուլունսէ, հէր չէյէն էվվէլ Իսլամլար իլէ Խրիսթիանլար պէյնինտէ միւսատէյէ մանի օլմադ իչին էմր ալմըշար տիր։ Պաղը էշգրեանըն պօմպա աթմասընա մումանաթ գապիլ տէյիլ տիր։ Ցագաթ պու սէֆիլլէրին հարէքէթի, միւխթէլիֆ անասրը արասընտա գանը պիր մուգաթէլէյէ ալէամէթ օլմամալը տըր։ Պուլկար թապիպլէրինին մուավէնէթինի զապուլ իթմէսիկիմիզէն, Պուլկարլարըն կիւճէնտիկի սէօյլէնիւօր։ Հալ պու չի պու եանլըշ տրր. չիւնքի Պուլկարիսթան թարաֆընտան մուավէնէթ թէքլիֆի վագը օլսրզը զէման, հիւքիւմէթիմիզ եարալարարը թէտավի իչին թէտապիրը լազըմէյի իթթիխազ իթմիշ իսի։ Պինաէն ալէյհ Պուլկարիսթանա պէհանը թէչէքքիւրլէ իքթիֆա իթմէյէ մէճպուր օլսուս։ Պունունլա պէրապէր պու հատիսէնին սուրէթը տօսթանէտէ հալլ իտիլէճէկինէ գաթիէն էմինիմ։

«Կէօրիւնօրսունուզ քի, պէն նիքպինիմ (լաատես). պու նիքպինլիք՝ մէմլէքէթին իսթիգպալի իչին պօզուլմազ պիր էմնիյէթ վէ իթիմատըմ օլմասընտան տրր»։

ՍԻՒՊՀԻ ՊԷՅ ԻԼԷ ՊԻՐ ՄԻՒԼԱԳԱԹ

=×=

Բոտօսըն Իթալիանլար թարաֆընտան իշղալը զէմանընտա էսիր իտիլէրէք, Իթալիանա կէօթիւրիւլմիւշ օլան ճէպպարը Պարը Սէֆիտ վալիսի Սուպհի պէյին Սթամպուլա կէլտիկինի եազմը։ «Սապահ»ըն մուհարրիրլէրինտէն պիրի՝ միւշարիւէյի զիեարէթլէ, սերկիւզէթի հազդընտա ճ. լիւմաթ իսթէմիշ տիր։

Պու պապատ աթիտէ պէհան օլընան մուհավէրէ ճէրէհան իթմիշ տիր։

Մուհարրիր.— Բոտօսա Իթալեանլարըն կէլմէսի նէ՞ սուրէթլէ օլաու։

Սուպհի պէյ.— Ապրիլին 23իւնճիւ ճումա կիւնիւ ազշամը, եանի ճումա իրթէսի կէճէսի, ալաֆր. սաաթ 7 բաատէլէրինտէ Օսթրօ Թօրբիտօսը Բոտօսա կէլէրէք, իքի սաաթ գատար տուրտուգտան սոնրա մուֆարագաթ իթտի։ Ցէրտասը ճումա իրթէսի սապահը ալաֆր. սաաթ 4 բաատէլէրինտէ Իթալեանըն Պարը Սէֆիտ ֆիլօսը Բոտօս չէհրի գարշըսընա կէլէրէք, նիւմայիշ իճրասընա պաշլասը։ Էօյլէսէն սոնրա սաաթ պիրտէ ամիրալ կէմիսինտէն պիր սանսալ էնտիրէրէք, պէեազ պիր պայրաղլա եիւղ տաշը ըրիթպէսինտէ պիր զապիթ գարաեա կէօնտէրիլտի։ Պու զաթ Իթալեա սէֆարէթի թէրճէմանարընտան Մ. Մբսիրի իլէ նէզարիմ կէլտիէր, վէ Բոտօս ասասընդան թէպիմը թալէպինի հավի իլթիմասումը թէպիզ իյլէտիլէր։ Պիթթապի մուվաֆագաթ իտիլմէտի։ Ասքէրին տախի թէսլիմի թալէպ օլընաբ-ղընտան, ճէվապէն, «Ասաքիրը Օսմանիէ քէնտիլիկինտէն թէսլիմ օլմազ» ատիմ։ Պու մուհավէրէ խիթամ պուլմազտան Իթալեա զբրհլալարընտան, Բոտօս չէհրինէ պիր սաաթ գատար մէսաֆէտէ պուլընան Կալանա մէվզիինէ Իթալեա ասքերի չըգարըլմասա թէչէպպիւս, վէ պու ասքերին չըգմասը՝ զբրհլալարըն պօմպարտըմանը իլէ թէէմին իտիլտի։ Ասաքիրը Օսմանիէ Իթալեանլարըն գարաեա չըգմասընը մէն իչին մուգասպէլէ իթմիշլեր իսէ տէ, պօմպարտըմանըն չիտտէթի վէ գարաեա չըգարրլա՝ ասքերին քէսրէթի սէպպիյլէ, օրատա գուլամաեարագ, Զիթօս մէվզիինէ չէքիլմէյէ մէճպուր օլտու։ Ասքերիմիզ, մուհարէպէ իլէ մէշղուլ օլսրզը էնտատ ... ... ժուֆարագաթ իթտիմ։ Մուհարէպէ մէվզիինէ վիսուլիմէ դատար ասքէր Կալանտան Զբթօսա չէքիլտիկի իչին, Իթալեա զբրհլալարընդան կիւլլէլերի արասընտան կէչէրէք, Զիթօստաքի գուվվէթիմիզէ պէրլէշտիմ, վէ իտարէի Օսմանիէյի իպգա մագսէտիյէ, օրատան Բոտօս ատասընդան իքինճի չէհրի ատա օլընան վէ նահիկ մէրքէզի պուլընան Լինտօս գասապասընա ազիմէթ իյլէտիմ։ Լինտօստա պուլընարդըմ սրրատա, Օսթրօ Թօրբիտօսըյա պիր զբրհլը՝ Լինտօս գասապասընդան էօնիւնէ մուվասլէթ իթտի, վէ Օսթրօ գօմանտանը նէզտիմէ կէլէրէք, ամիրալ նամընա, Բոտօսա ազիմէթիմ լիւզումընը պիլտիրտի։ Լինտօստա հիչ գաւվէթ իմատաիէ պուլընմասընդան, մուգավէմէթ իմքեան խարէճինտէ իտի։ Օսթրօ Թօրբիտօսու իլէ, պէնի վէ ըէֆագաթըմտա պուլընան տէֆթէրտար Անասթաշ Բէմզի էֆ.յի վէ Թահրիրաթ միւտիրի Ցայիգ պէյի Բոտօսա կէօթիւրտիւլէր։ Օ կիճէ ամիրալ կէմիսինտէ ալըգօնուլարագ, իրթէսի կիւնիւ պիր գրուազէօր իլէ վէ Բոտօստա գալմալարը Իթալեա հիւքիւմէթինճէ միւնասիպ կէօրիւլմէեէն տիկէր պաղը մէմուրիյն վէ էֆիրատը էհալի իլէ պէրապէր Թարէնթէ լիմանընա կէօթիւրիւլտիւք վէ օրատան չիմէնտըֆէրլէ Գազէրթաեա սէվգ օլընտրգ։

— Իթալեանլարտան նա՞սըլ մուամէլէ կէօրտիւնիւզ։

— Մէմուրիյնը միւլքիէտէն պուլունաբղըմըզտան, պիզի էսիրը հարպ իթմէլէրի հուզուզը պէյն էլ տիւէլ ահքամընա մուզայիր օլսրզընը, կէօրիւշտիւկիւմ հէր մէմուրա պէհան վէ բրօթէսթօ իթտիմ. պու սէպէպլէ չիքայէթ պէր թարաֆ իտիլիրսէ, պիզէ հիւանի մուամէլէ կէօսթէրտիլէր։

— Թարէնթէտէ վէ Գազէրթաստա նա՞սըլ գապուլ օլընտընըզ։

— Պիզի Թարէնթէյէ կէօթիւրէն գբրուազէօրիւն գօմանտան, զապիթան վէ էֆիրատը թարաֆընտան ումումըմըզա գարշը միհմանիւվազլըգ իպրազ իտիլտի։ Կիճէ գրուազէօրտէն տօղրու չըմէնտրֆէրէ կէօթիւրիւտիւկիւմիզտէն չէհրին, էհալիսի իլէ իսթիկսթատա պուլընամասարգ։ Գազէրթաեա մուվասըլէթիմիզէ մէվզի գօմանտանը իլէ 20 գատար Իթալեան սիւվարիսինէ թէսլիմ իտիլտիք։ Պիզի Տալբէսի գբշլասընա կէօթիւրտիւլէր։ Օրատա պանա իքի օտա միշթէմիլաթընտան իպարէթ պիր տախտ թախսիս իտիլտիկի կիպի, տիկէր մէմուրլարա տա միւսաաֆէսինէ կէօրէ թէֆրիշ օլընմըշ օտալար թախսիս գբլընաբ։ Ասաքիրը Օսմանիէ միեանընտա պուլընան աշճըլար վասբթասբյա սուրէթը մախսուսէտէ թատամ բիշիրմէքլիկիմիզէ միւսատ իթտիլեր, վէ ուսուլը հարպտան օլսրզը իւզրէ. մէսարիֆաթ իչին, հէր քէսին տէրէճէսինէ կէօրէ բարա տախի թէվզի իյլէտիլեր։

— Գբշլատա սէրպէսթ մի իտիլտի։

— Գազէրթա վէ ճիվարընտա պուլընան քէօյլերէ կիտիպ կէլմէք իչին պիկա գայտ վէ չարթ մէէզանն օլսուզըմ պանա պէհան։ Սակիր մէմուրլար վէ զապիթլէր տախի Գազէրթա չէհրի տախլինտէ կէզմէքտէ սերպէսթ պրագբլար։ Կէրչի պանա կիճէ իչին տէ միւսատ իթտիլեր իսէ տէ, պու մբւսատէյի իսթիմալ իթմէտիմ։

—Էհալի նէ՞ սուրէթլէ մուամէլէ իթտի։

— Գազէրթա չէհրինտէ վէ ճիվարընտա պուլընան էհալիսէն՝ հիչ պիրիմիզ սուի մուամէլէ կէօրմէտիք։ Պէն տախտա ֆէսլէ տիչարը չբգտբղըմ հալտէ, էֆիրատը էհալիսէն սէլամ վէրմէք կիպի հիւրմէթ պիլէ կէօրտիւմ։ Եալընըզ բէք քիւչիւք չօճուգլար, էլ իլէ կէօսթէրէրէք, «Թուրգ՝ Թուրգ» տէրլէր իտի։ Մուալիմէրիյէ սօգազտա թէսատիւֆ իթտիկիմ մէքթէպ չակիրտանը իսէ, պաշըմտաքի ֆէստէն պէհի թանըեարագ, թապիմէն սէլամ տուրուրլար իտի։ Գազէրթատա, մէմուրլարտան քիւչիւք չօճուգլարա վարընճատա գատար «վալի» իւնվանըյա թանըլմըշ իտիմ։

— Նա՞սըլ կէլտինիզ։

— Հալիրան (յունիս) օրթալարընտա իտի։ Էօթէտէն պէրի մուղթարըպ օլսրզըմ բումանիթիզմ իլէթի քէսպը շիտտէթ վէ պէնի ֆէվգէլատէ մուղթարըպ իթտիկինտէն, Իթալեա տախիլինտէքի գապըճալարտան պիրինէ կիտէպլիմէք իչին, մահէլի հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ իթտիմ։ Պու միւրաճաաթըմ նազարը իթիպարա ալընմըշ օլաճագ տրր քի, տսքերի թապիպլէրտէն պիրի նէզտիմէ կէլէրէք, պէնի մուայէնէ իթտի, վէ էնտաի մուայէնէտէ բահաթսըզլըզըմդն նէ՞ վազբթտան պէրի օլաուզընը սիրաղ իթտի։ Սիզճէ ատ մալիւմ օլսրզը իւզրէ, պու բահաթսըզլըզմ ան սէնէտէն պէրի տէվամ իտիեօր։ Պունը քէնտիսինէ սէօյլէտիկիմտէ, էվվէլճէ հանկը գապըճաեա կիթտիկիմի սօրտու։ Պէն տէ, Սթամպօլընն ճիվարընտա օլմասը հաեէպիյէ հէր սէնէ Եալովաեա կիթմէքտէ օլսրզըմը սէօյլէտիմ։ Պու իֆատէմի տախի գայտ իտէրէք Թանզիմ իյլէտիկի բաբրը՝ մաֆէվգինէ կէօնտէրտի։ Բումի թէժուզընն (յուլիս)ին 29ընճը կիւնիւ Գազէրթատա պուլընան հարպ էսիրլէրինին թէֆթիշի ահվալի իչին կէլէն հէյէթ ըէիսի թարաֆընտան, պիր այ զարֆընտա թէքրար Իթալեայա ավտէթ իթմէք իւզրէ, միւթատըմ վէճինէ Եալովա գապըճալարընա ազիմէթիմէ, Իթալիա հիւքիւմէթինճէ մուվաֆագաթ իտիլտիկինի պէեան իյլէտի։ Ավտէթ իտէճէկինա հագգընտա պէնտէն սէօզ իսթէնիլտի. պէն տէ սէօզ վէրտիմ։ Պրինտիզիտէն իլգ հարաքէթ իտէն Թրիէսթէ բօսթա վաբօրը օլտըզընտան, օնա բաքիպէն Սթամպօլա կէլտիմ. պիր գաչ կիւնէ գատար Եալովաեա կիտիպ թէտավիմի իճրա իտէճէյիմ»։

ԱԶԳԱՅԻՆ

=×=

Վարչական ժողով՝ բէնչէնպիհ ագշամը պէր միւթատ իճթիմա իթմիշ, վէ աթիտէքի մատտէլէր իլէ մէշղուլ օլմըշ տրր։

1.— Հիւքիւմէթճէ թատիգ օլունմըշ օլան Հէյէթը իտարէի մուվագգաթանընն ատվաիրը ըէսմէյի հիւքիւմէթ իլէ ճէրէեան իտէճէք մուամէլաթընա մախսուս մուհարրէրատա, քեաֆիֆէյի աղանընն այրը այրը իմզա վաղ իթմէլէրի միւշքիլ օլաճազընտան, պունըն իչին Բաթրիգխանէ միհրինէ՞ն մի, եոգտա Հէյէթը մէզքիւրէ նամընա տիկէր պիր միհրը մախսուսը՞ն մը իսթիմալի լազըմ կէլէճէկի իսայլի միւզաքէրէ օլընտրգտան սոնրա, պու պապատ Ատլիէ վէ Մէզահիպ նէզարէթիյլէ պիր քէրրէ իսթիմզաճ իտիլէրէք, օնա կէօրէ իճապընընն իճրասը, ֆագաթ չիմտիքի հալտ Բաթրիգխանէ միհրիյլէ իճրաի մուամէլէյէ տէվամ օլունմասը գարարլաշարրըմըշ տրր։

2.— Շէհրիմիզ սիւբրիւնթիլէրինի թօրլամագ իւզրէ հիւքիւմէթատէն իմթիեազ ալմըշ օլան չիրքէթին, Ս. Յակոբ խասթախանէսի պաղչէսինի, օն պիր սէնէ միւատէթլէ, ֆէնոր սուրէթտէ վէ հրֆզ իւլ սըհէյէ զարար կէթիրմէեէրէք, տէրուենտէ միւքէմմէլ ախբը վէ արապալրգ եարմագ իւզրէ քիրալամագ իսթէտիկինի՝ ազատան Պողոս էֆ. Շէրպէթճեան մէճլիսէ պիլտիրմիշ, վէ մէզքիւր չիրքէթին, խասթախանէնին եէնի Հոգաբարձութիւնը իլէ մուխապէրէ իթմէսի գարարլաշտրրըմըշ տրր։ Պողոս էֆ. Շէրպէթճեան՝ իշպու գարարը չիրքէթէ թէպիզ իտէճէք տիր։

3.— Էրմէնի Բաթրիգխանէսինտէն կէօնտէրիմիշ օլան իքի թահրիրաթ ազընմրշ տրր։ Գարը-գօճա մէսէլէսինէ տաիր օլան իլգ թահրիրաթ՝ իճապը իճրասընա պագբլմագ իւզրէ, Բաթրիգխանէմիզ դիւանընա իհալէ իտիլմիշ, վէ տիկէրի իսէ, ազտէմճէ Բաթրիգխանէմիզ կրոնական ժողովընտա Զիչէքեան Գրիգոր վէ զէվճէսի էօժէնինին տավասընա տաիր վէրիլմիշ օլան պիր գարար հագգընտա մալիւմաթ վէ իյզահաթ իսթէնիլմէսինտէն իպարէթ օլսուզընտան, պու խուսուսընն իճապը իճրասընը ատենապետ Յովհ. էֆ. Գարտաշեան տէրէօհտէ իյլէմրշ տիր։

4.- Բաթրիգխանէ Խորհուրդարընընն, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը Խնամակալութիւնը իլէ Հոգաբարձութիւն հէյէթլէրինին թէչքիլաթընա պիկ իպթիսար, պունլարտան պաղըսընն աղալարը ինթիխապ վէ թայէին գըլընմըշ տրր.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ատենապետլիկինէ, Գրիգոր էֆ. Ոսկեան ինթիխապ իտիլմիշ տիր։ Ոսկեան էֆ., տիկէր աղայը թայէին իլէ, մէճլիսէ պիլտիրտիքտէն սոնրա, հէյէթ սուրէթը գաթիէտէ թէչքիլ օլընաճագ տրր։

Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ. —Շիշմանեան Զարիհ էֆ. Ատենապետ. Գրիգորեանկրճեան Գէորգ, Ինճիճեան Արամ, Միմիտեան Պողոս վէ Տէվէճեան Գարեգին էֆ.լէր՝ աղա։

Ս. ՅԱԿՈԲ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ.— Անտոն էֆ. Ալնաւոր՝ ատենապետ. Ագէմշան Միքայէլ, Ալթունեան Անտրիկ, Դաղազեան Անտոն (գալֆա), Միմիտեան Տօքթ. Անտոն վէ Սամուէլեան Երուանդ էֆ.լէր աղա։

ՀԱՍՈՒԹԻՑ ԵՒ ԾԱԽՈՒՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Հաճիպեեար Գրիգոր էֆ.՝ ատենապետ, Կոյեան Յովսէփ, Վասիլեան Պետրոս վէ Տէտէպալ Յովսէփ էֆ.լէր՝ աղա։

Թայէին օլընան պու զաթլարա Դիւան Թարաֆընտան մէմուրիյէթլէրի թահրիրէն թէպիզ օլընաճագ տրր։ Քեաֆիֆէսինին տախի հիւսնի գապուլ իլէ, իյֆաի վազիֆէյէ միւսարաաթ իտէճէքլէրի՝ տէրքեար օլան համիյէթլէրինտէն գավիէն մէմուլ տրր։

Վարչ. ժողով, չու սըրատա տախի նէզաքէթինի իպրազ իյլէմիշ տիր։ Մալիւմ օլսրզը վէճինէ, Բաթրիգխանէ Խորհուրդ վէ Հոգաբարձութիւնլարընտա, պիրէր բուհանինին, ատենապետ եախօտ ազա սըֆթրյա պուլընմասը, Նիզամնամէի միլի անքեաժընան օլուպ, լաքին անվալը հաղբրէի միլլիյէ իճապընճա, բուհանիլէրին ինթիխապ վէ թայէինի, քէնտիլերճէ պիր թագըմ մէհազիրի միւսթէլզիմ պուլունտրընտան, Մէճլիս՝ միւմայիլէյհիւմիւն մուավէնէթ վէ բէյլերինտէն խսթիֆատէ իտէմտիկինէ թէէսիւֆլէ պէրապէր, մէզքիւր մահզուրլարըն իզալէսի զէմանընա տէկին, քէնտիլերինի ինթիխապ վէ թայէին իթմէմէկի, անճագ Նիզամնամէի միլիճէ տէրքեար օլան հսգգլարընա խալել կէթիրմէմէք իւզրէ, մէզքիւր Խորհուրդ եախօտ Հոգաբարձութիւնլարտա սահիպ օլսրզլարը քիւրսիլերի մուվագգաթէն ա-ՀԶԳ պուլընտրրմայը վազիֆէ ատտ իյլէմիշ տիր։

Վարչ. ժողով՝ Յիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցիմիզ Թաղ. Խորհուրդընը,—չիմտիյէ գատար իպրազ իյլէտիկի խշտէմաթը մէմուտուհէյի թագտիրէն, —մէմուրիյէթինտէ իպգա իյլէմիշ տիր։

Գաղրիսթան Խորհուրդը իլէ մէհաքիմէ միւթէալլիգ Խորհուրդն թէչքիլաթը տախի եագընտա իճրա իտիլէճէք տիր։—Քիլիսէլերին Թաղ. Խորհուրդլարը ինթիխապլարը, քէօյլերտէն ավտէթտէն սոնրա իճրա իտիլէճէք տիր։

ԹԷՇՐԻՖԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ.—Բէսմի կիւնլերտէ վէ պաղը ֆէվգէլատէ անվալտէ գավախը թէշրիֆաթէյէ մախսուս թէտպիր վէ թէրթիպլէրի ինթիխապ իյլէմէք իւզրէ, պիր թէշրիֆաթ գօմիսիօնընն լիւզումը թէչքիլի՝ Մէճլիսճէ նազարը տիգաթա ալընաճագ, իշպու վազիֆէ իլէ միւքէլլէֆ օլմագ իւզրէ, Ալթունեան Անտրիկ, Սամուէլեան Երուանդ վէ Բէօսէեան Յովսէփ էֆ.լէրտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թայէին օլընմըշ տրր։

Վարչ. ժողով, բէնչէնպիհ կիւնքի իճթիմաընտա, միլլէթճէ տահա պաղը մուհիմ մէսէլէլէր իլէ մէշղուլ օլմըշ իսէ տէ, չիմտիլիք պունլարըն տէրճ վէ իլանընտան սարֆը նազար իտէրիզ։ Իճթիմաէ խիթամ վէրիլէճէկի էնտատէ, Բրգընիկ միլլէթտաշլարը մըղտան 61 գատարընն իմզասըյա, Բագրատունեան ընկերութիւնը ախիրէն վուգու պուլան ինթիխապ գարշը իթիրազէն պիր բրօթէսթօնամէ վիլուա իթմիշ, ֆագաթ վագթըն կէճ օլմասընա մէպնի միւզաքէրէսի վէ իճապընն իճրասը՝ կէլէճէք իճթիմայէ թաալիգ գըլընմըշ տրր։

Մէճլիս, կիճէ սաաթ 9 20տէ խիթամ պուլմըշ տրր։

Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸՆԸ

ԵԷՆԻ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԱ

Թ Է Ս Լ Ի Մ Ի

=o+o=

Միլլէթին էն մուհիմ մէքթէպի պուլունան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը, Թերզեան էֆենին բաթրիգլիքտէն հիւքիւմէթճէ իպաթիլնան վէ ճէմաթա հնչ պիր սըֆաթը բէսմիլէսի գալմամասընան պէրի, միւսաիլէյհին թահթը իսարէսինտէ պուլունմասը մուվաֆքէգը մասլահաթ օլմանըգ, այնկէր թարֆտան պիր զէմանան պէրի մէքթէպը մէզքիւրին, Թերզեան եուվասը հալի քէսպ իսէրէք, չակիրտան էպէվէյնէրինին պիլէ պունան տօլայը շիքայէթէ պաշլամըգլարը, վէ պու սէնէ իպթիտասընա հէման ուժումընին էվլատլարընը կէրի ալմագ ֆիքրինտէ օլորգէլարը խապէր ալընմըգը ճիհէթլէ, Աղբարան Կ. Բաթրիգին, խանէտանընին, հիւքիւմէթը Օսմանիէ իլէ Ֆըրանսա հիւքիւմէթինին վէ բէք չոգ խայրխահլարին կէօնակէօն հիմմէթ վէ մուաւէնէթլէրիյլէ բարլագ պիր չէօհրէթ գազանմը վէ նիչէ նիչէ միւգթէտիր վէ մուսթաչիա չակիրտան նէթիչիսիմիշ օլան մէքթէպը մէզքիւրին պու սուրէթլէ մուաֆթաթ օլմասը, հիչ պիր վագըթ թէճվիզ իսիրմէեճէկնանէն, Աղգ. Վարչութիւն, խուսուսա հիւքիւմէթճէ ըէմէն թասդիգինէն սօնրա, իշպու մատտէյի մուհիմմէյի ճիտտէն նազարը տիգգաթա ալմըշ վէ պումէքթէպի՝ Թերզեանին իսարէսինտէն ալարագ, սօղրուսան սօղրու քէնտի նէզարէթի թահթընա, եէնի պիր Խընամակալութիւնա թէվտի իլէ, ինզիպաթ վէ ինթիզամընա թագվիյէ վէրմէյի պիր խայլի տիւշինտիւքտէն սօնրա, նիհայէթ բէնչէնպիհ ազգամքի ինթիմանընա, պու մէսէլէ իւզէրինէ թէքքար արիզ ու ամիգ միւզաքէրէ ինթմիշ, մէքթէպին եէնի Խընամակալութիւնընը թային խոիպ, իրթէսի սապահ հէյեթճէ մէքթէպէ տուխուլ իլէ. մուամէլէյի թէպլիմ ինթիմէյի գարարլաշտրըմըշ օրը։

Պինաէն ալէյհ տիւն սապահ սաաթ ալաֆր 8 բաատէլէրինտէ, Կ.Բաթրիգխանէտէ, Վարչ ժողով ատենապետի Յովհ. էֆ. Գարասաչեան, վէ ազատան Գրիգոր էֆ. Ոսկեան, Զարեհ էֆ.Շիշմանեան վէ Յովհ. էֆ. Թօլայեան,(տիկէր ազգար՝ մէշղուլիյէթլէրի հասէպիյլէ կէլէմէմիշլէր օրը) վէ գարար մէղքիւրտէն խապէրտար օլան ճէմաաթտան Պետրոս Վասիլեան, Անտրիկ Ալթունեան. Երուանդ Սամուէլեան վէ պիր խայլի Սիամպոլ վէ Թաշրա ճէմաաթըմըզ էֆբարաը թօրլանըպ, մէքթէպէ կիրիմիշլէր օրը։

Տօղրուլը սէօյլէմէք իչին, գարուճըլար վէ քիմէնէ Բ. Բաֆինտան ապա մուխալիֆէթ կէօրիւլմէքսիզին, մէքթէպէ կիրիլմըշ օրը։

Իչէրի կիրիլիքտէն սօնրա, Վարչ. ժողով ազասընան Գրիգոր էֆ. Ոսկեան իլէ Զարեհ էֆ. Շիշմանեան, Թերզեան էֆ. իչ քէնտի կէլէն վէքիլի օ էնտատ Դատարքէօյլունտէ պուլընմալարը հասէպիյլէ Արփիարեան Գերպ.ը կէօրիւպ, մէճլիսին գարարընը, վէ մէքթէպտէ պուլունան էշեայը խուսուսիյէրի վար իսէ, թախլիյէ լիւզումընը անլաթմըշար օրը։

Արփիարեան Գերապայծառ պու սրբատա խըրսլա աթլպ թուրմըշ, վէ պու հարէքէթի տէ Դաթօլիքլիյէ մուզայիր ատտ իյլէմիշ իսէ տէ, միւսաիլէյհիւա էֆ.էյր՝ «Պիզ միլլէթին հուգուգընը մուհաֆազայա մէմուրըզ. Գաթօլիքլիկին ահքամընը տա գիրիշիր, սիզատէն էյրընմէյէ ինթիհատընը կոպ-ալ.» տէյի ճէվապ վէրմիշլէր օրը։ Արփիարեան Գերապայծառ՝ «Պուրասը սիզին մալինիզ տէյիլ, գաչ բարա սարֆ ինթմինիզ» կիպի սէօզլէրինէ տէ մրաքէմմէլ ճէվապլար արմըշ օրը։ Ալթունեան Անտրիկ էֆ.յէ գարշը տաճի պաղը շիտէթ վէ հիտտէթ կէօսթէրմիշ իսէ տէ, Ալթունեան էֆ. միւնասիպ ճէվապլար իլէ միւսաիլէյհէ մուզակէրէ իյլէմիշ օրը։

Տահա պիր թազամ սէօզլէր թասթի իսրմիշ իսէ տէ, հէր քէսին անլատաճաղը թապիի օլորընտան, պուրատա զիքրէ տէրսիմ կէօրմէյիզ։

Արփիարեան Գերապայծառան սօնրա Աշճեան Վ. կէլմիշ, վէ օ տա, աթրպ թուրմըշ, վէ ճէվապընը ալարագ, պէսպէյլի ամիրէնէ իսպարը քէյֆիյէթլէ նաիլը միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ, սոյուղընը Գաստրքէօյիւնտէ արմըշ օրը։

Մէքթէպին թէպլիմ մուամէլէսի խիթամ պուլաղտա, պինանընը, հէր թարտֆը՝ Վարչ. ժողով ազալարը թարաֆընան կէլմիշլէր, Վարդապետանց տաիրէսի իլէ մէքթէպ պինասը արասընտա մէվճուտ օլան գաբուլընը թարաֆէյնճէ իսթիլաթը սէնի իչին սէտտինէ զարար վէրիլմէզ, վէ աէրնալ պիր սիվարճը ճէլլգ վէ թուղա վէ քիրէճ թէտարիքիյլէ, մէղքիւր գաբու գարաարըլմըշ օրը։

Տաճիլէն տահի իճապ իտէն թէտապիրը թէհաֆիւզէ իթթիխազ օլընմըշ օրը։ Արփիարեան Արք.՝ Թերզեանընն Դիւան օսասը իթթիխազ իտիրմիշ օլան տաիրէտէքի էշեանընն չըգարըլմասը իչին Վարչ. ժողովին ատենապետինէ պիրլասարթա միւրաճաաթ իթմէքլէ, ժուվաֆագաթ իսիրմիշ օրը։

Ինչէ պու սուրէթլէ միլլէթին էն մուհիմ միւէսսէսէյի իրմիյէսի օլան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը՝ Թերզեանընն իսարէսինտէն, թապիեաթը մասլահաթ իճապընճա չըգարագ, Աղգ. Վարչութիւնին տօղրուսան տօղրու թահթը նէզարէթ վէ իսարէսինտէ օլմագ իւզրէ, ատնապը իգթիտար վէ ինթիտատան միւրէքէպ պիր եէնի Խնամակալութիւնա թէվտի լտչմիշ օրը։ Պու իսէ, պէսյէ՛ք պիր մուվաֆագէյէթ օլուպ, պունան սօյայը կէրէք Վարչութիւն հէյեթինի վէ կէրէք ուժում ճէմաաթը թէպրիք իսէրիզ։

Եէնի Խնամակալութիւն՝ մէքթէպին իսարէսինի էլէ ալմագա, շիպսէսիզ իլք իշի՝ լազըմ օլան ինթիզամ վէ ինզիպաթը թէէսիս իթմէք վէ մէքթէպ իլք չէօհրէթինի գաղանարըմագ իչին թէտապիրը լազը մէյլ ինթիխազ իյլէեէճէք օրը։ Պունան պէսյէ օլասը՝ Թերզեան եուվասը օրմամագ իչին, եուվանան միւրէթթիպլէրինին հէման օրատան իսրաճը թապիի վէ զարուրի օրը։

** Սօնրատան ալտըղընտըղ խապէրէ կէօրէ, Թերզեան էֆ., կէլէճէք հաֆթատան ինթիպարէն Կրթութիւն ինճրասը իչին մէքթէպ տաիրէսինէ քանանալարը ճէլլգ զարար վէրմիշ, վէ պունան իչին պիր չոգ եաթագլար տահի կէթիրիմիշ օլտըղընտան, պու գարեալար իլէ եաթագլար տիւն պինասան չըգարըլմըշ օրը։

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵՕՐԹՈՒՍԸ

ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԻՅԼԷ

=o ★ o=

Եարքն, Ս. Աստուածածին եօրթուսը օլմագ միւնասիպէթիյլէ, Պէօյիւք-Աստաս վագը մէղքիւր նամ իլէ միւսէմմա քիլիսէմզատ ճայնաւոր Պատարագ թագտիսինի էր քէս գատար պիզատ արզուխէրիզ. անճագ Թերզեանընն զայրը մէշրու հարաքեաթընտան սօշայը միւտիրլէյհ ալէյհինտէքի ինֆիալ վէ խուսուսէթ աէրքեար օլմասըյլա, եարքնքի Գուստասը չէրիֆատ, Թերզեանընն, իսմ. Կ-Բաթրիգ նամիյլէ զիքր իտիլտիկի սըրատա, քիլիսէ տահիլինտէ պաղը կէօնա չայհանը Թէսսիւֆ ուշղունսըզլըգար վուգուի մէլհուզ օլորընտան, պու հալ Ս. Աստուածածինէ թազիմաթ տէյիլ, ատէթա հագարաթ տէմէք օլուր քի, սէպէպը մլուսթագիլի տէ, Թերզեան էֆ. օրմըշ օլուր. զիրա մէղքիւր Պատարագտա Թերզեանընն իսմ. վէ հալէա իտատասընտա պուլունտըղը Կ-Բաթրիգ սըֆաթը զիքր իտիլէճէկի չայեալարընընն՝ իբի կիւնտէն պէրի պէյն էլ ճէմաաթ եաեըմըշ օլմասըյլա, զիհինլէրի ֆէվզէլատ թարիք իթմիշ վէ հէյեճան վէ խէլէճանը աղիմ հուսուլէ կէթիրմիշ օլորընընը՝ հէր թարաֆտան իշիտիհօրուզ։

Պինաէն ալէյհ, պունճա վագթատան պէրու, պէրայը իհթիեաթ, հաթթա Բիլիսէյէ պէրայը հիւրմէթ, Թերզեանընն իսմի վէ սըֆաթը ալէնէն անլմասընը, վէ պիր կէօնա ուշղունսըզլուղա մահէա վէրիլմէսին իչին, քիլիսէլերիմիզատ ճայնաւոր Պատարագ թագտիսինտէն կէրի տուրտուղու կիպի, եարընքի Ս. Աստուածածին եօրթուսընտա տահի, մահզա Ս. Աստուածածինէ պէրայը ինֆիրատ վէ թագվա մէղքիր քիլիսէտէ եալընըզ թիւ Պատարագ իլէ իքթիֆա իսիրմէսինի՝ քիլիսէնին Ժողովուրդապետի Գեր. Նէրսէս Վ. Փափազեանա ճիրմանէ վէ խալիսանէ թավսիէ իտէրիզ. գիրա չայէտ պիր ուշղունսըզլուգ վուգուինտէ, մէսուլը քէնտիսի օլաճաղընտան. պէօյլէ պիր հալէ մահէլ վէրմիրմէքք իչին, միւսաիլէյհին, ճայնաւոր Պատարագ թագտիսինտէն սարքը նազար իսիրմէսի իչին հէր սիւրլիւ թէտապիրի ինթիրլասաղ իյլէմէսինի թավսիէ իսէրիզ։

ՄԱԹԷՆ'ԻՆ ՊԻՐ ՖԸԳՐԱՍԸ

Բարիզտէ չըգան Մաթէն զազէթասընընն սոն բօսթա իլէ ալընան պիր նիւսխէսինտէ, ճէմաաթըմըզտա իլէ Թերզեան պէյնինտէքի ինթիլաֆ վէ տուլատան պանիս պիր ֆըգրա կէօրիւրմիշ սիւր։ Պու ֆըգրատա, Ֆրանսա հիւքիւմէթինին, իշպու մէսէլէյէ ըէմէն միւտախէլէ իլէ, Թերզեանը էֆէնտիյի մրատաֆտա խամէեէկի, չիւնքի Շարգտա էրմէնի-զաթօլիքլերի՝ Ֆրանսանընն թանթը հիմայէսինտէ օլմասընը, անճագ Ֆրանսանընն մուվէքքիլլերի «Ղլիսան» զա գլիսանտէն օրտըգլարը վէ հէր նէ գատար Թերզեան Գրպ. Բօմատա բիսգօբօսլարը Թօրլամագա թէչէպղուս իթտիկինտէ, Ֆրանսա սէֆարէթը՝ պաղը նատիհանլը վէրմիշ իսէ տէ, սինլէնմէմիշ օլորընը, վէ Բարալըղան Տէրիսատէթ վէքիլէթի նէզտինտէ իճրա իյլէտիկի պաղը թէչէպղուսաթընա տահի սէմերէսիզ գալմըշ իստուէլի, վէ Թերզեան իլէ ճէմաաթ պէյնինտէքի պու կիւնքի հալ, Տօղուղընճը Պիսա Բարանընն կիւնինտէքի հալին այնի օլուպ, օլ վազըթքի տավա՝ անճագ Օն Իւչինճի Լէոն Բարանընն Հասուն էֆ.յի Բօմատա ճէլլէք, քէնտիսինէ գալտինալլըգ բէնթպէսի վէրմէսինէ սօնրա հալ վէ թէտվիյէ իսիլէպիլտիկի պէհան օլընմըշ օրը։

Պիզ զաթէն, Ֆրանսա հիւքիւմէթինին, Թերզեանընն իսատասընա գաթիէն էհէմմիյէթ վէրմէտիկինէ էմին իսիք։ Տէրիսատէթ Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Պոմբար ճէնաղէրի պէրայը մալիւմաթ մէսէլէյի զայրը ըէսմի սուրէթտէ թանգըդ իթմիշ, վէ թապիի հիւքիւմէթը մէթպուասընա պիտիրմիշ օլաճագ օրը։ Ֆրանսա, վէ սոյր հէր հանկը միլլէթ օլսա, Շարգտա, քէնտի մանէվի նուֆուզ վէ թէէսսիրլէրինի՝ անճագ ատալէթ վէ հագգանիյէթէրվէր վէ ատալէթերլէր հիւքիւմէթ թարաֆընտան իլթիլամ իսրլէմէեճէկի կիպի, Շարգտա, չախսիյէթին տէյիլ, Դաթօլիքլիկին համլսի պուլունան Ֆրանսա տահի միւտախէլէյին իտատասընա պիթթաղի թարաֆկի օլամագ։ Հաթթա Թերզեանը չարշըդ հարէքէթինտէս կէրչ ատուրտուրմագ իւզրէ, Բօմատա Սլնօդընն իճթիմանընտան վաղ կէչիրմէք իչին, սէֆարէթ թարաֆընտան լազըմ կէլէն վէսաիա իճրա օլունտըղը հալտէ, թէէսսիֆ օլունուր քի Թերզեան էֆ.՝ Մ. Պոմբար կիպի խայրխահ վէ հագգդի տօսթ օլան պէօյիւք պիր զաթը տինլէմէմիշ օրը։

ՄԻԹՔԷՖԷՐԻԳ ՄԱԼԻՄԱԹ

=o+o=

Թարաֆը Շահանէտէն զէլզէլէտէն ֆէլաքէթզէտէ օլանլարա 1000 լիրա, Ֆրանսա հիւքիւմէթի թարաֆընտան 10,000 ֆրանգ, Ավստրիա իմբէրաթօրը թարաֆընտան 10,000 գուրօն վէ Եունան զարլցասը թարաֆընտան 10.000 ֆրանգ իսանէ վէրիլմիշ օրը։ Եունան տէվլէթի թարաֆընտան ինտա իսրլէն 300,000 ֆրանգ իլէ Եըգըլան քիլիսէ վէ մէքթէպլէր թէքրար ինչա խարլէճէք օրը։ Տիւնեանընն հէր ճիհէթինտէ պուրտանան Եունանըլարտան վէ Բուլգարտան բէք չոգ իհանէլէր վէրուսի տէվամ իսրլնօր։

Տահիլի նէզարէթի թէքրար տեսան բէյնի Ֆէրիտ բաշտա թէքլիֆ իսրլմիշ, ֆագաթ միւշարէյլէյ ահվալը արէյէսինէ մէպնի գապուլ իսէմէպիկինտէն, միւնասիպ պիրինին թայինէ տէկին, նէզարէթ ուժուրընին սատարագամ բաշա թարաֆընտան պիլ վէքեալէ իրֆասընա իրատէի սէնիէ չէրէֆատը օլմուշ օրը։

Վէլիչ ատա Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ., թէպտիլ գրեաֆէթէյէ Վիէնտատա վասլ օլուպ, Օսմանը սէֆարէթի էրքանը թարաֆընտան, իսթիզպալ օլունմըշ օրը։ Մուշարիէյ՝ Բրաթէրսոէ արապա իլէ թէնէզվիհ իթմիշ, վէ պատէհու միւսաւաթը իչին բրոֆէսէօր Հէրման Շէյլին-կէրէ միւրաճաաթ իյլէմիշ օրը։

Ճէրանը մէշհուր ճէմիլ բաշա՝ Շէհիր էմանէթինէ թայինի օլունմըշ, վէ ումուրը մէմուրէսինէ պաշլամըշ օրը։

Բարիզին Լիվերթէ զազէթասընա իշար իսրլտիկինէ կէօրէ, Լոզանտա, Նէպի պէյ իլէ Մ. Վօլմի պէյնինտէ, ազաբ սուլհ իչին նիմ բէսմի սուրէթտէ միւզաքէրաթա թէքրար պաշլանմըշ օրը։ Եազընտա իթթիֆաք հասրլ օլաճաղը՝ Իթթալիատա մէմուլ օլունուսոր։

Ինգիլթէրրա վէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի զանթ Պէրնթտրանը թէքլիֆինէ մուվաֆագաթ իթմիշլէր օրը։ Մէղքիւր իլի հիւքիւմէթին մուվաֆֆաքիյէտան սօնրա Բուսիանընն տահի մուվաֆագաթ իտէճէկինէ շիւպէ իսրլմէմէքտէ օրը։

Սրինաղուպղդ անվարինտէ սիւքիւն հաղլ օլաղը, վէ էօթէտէ պէրիտէ ճէմ օլմըշ օլան Արնաղուտարընն կէրէրինէ ավտէթէ պաշլատըղը եաղըլ հաղլա պէրտպէր, կէօրունիր քի, Ատուլուղընը հէր թարաֆընտա հէնուզ սիւքիւնէթ հաղլ օլմամըշ օրը։ — Օգոստ. 22 Թարիխիյլէ Տրաճատան ալընան պիր թէլեկրաֆտա, 40) նէֆէր Մալիսորընը, պաշլարընտա բարաղար օլարագ Տրաճա հիւճում իթթիքլերի, վէ էշղալա իլէ ասքէր վէ էհալի արասընտա սատանա գատար մրուսատէմէլէր զուհուրա կէլմիկի, վէ Շահագատան կէլմիշ օլան ասքիր, իսմատիէ թարաֆընտան Մալիսորարընն Պայէ վէ Բաշթալ թարաֆլարընտա սալըսարգարը, վէ Մալիսորլարատան 30 մագթուլ 70 մէճրուհ, վէ ժանտարմա իլէ էհալիէնտատան 5 թէլեֆսէ օլաղը իչար խարմըշ օրը։

Իսկիսպատէն Օգոստ. 22 Թարիխիյլէ պէր վէճը ալի պէյ՝ պէյրիմիշ օրը. «Պարատազան ալընան մալիսմանը բէսմիէյ կէօրէ, մէմլէքէթը մէղքիրէտ ֆէվլէլատ մուհիմմ թէսատիֆաթը հարպէկ կէօրիւրմէքտէ, վէ ասքէր՝ հէման ուժուժյէթլէ սէֆէր հալինէ գոնմագտա տուր։

Պէրանա գասաղասը՝ մէրալա Հ.ատ.՝ Իզզէթ պէյին էմրի ալթընտա պուլունան ասքիրը Օսմանիէ թարաֆընտան թէքրար իշղալ իսրլտիկրէն սօնրա, Գարատաղլար թէքրար գուվվէի ճէսիմէ իլէ կէլէրէք, եէնիտէն հիճում իթմիշլէր օրը։ Պու մուհարէպէ բէք չէտիս օլմուշ օրը։ Ասքիրը Օսմանլի Գարատաղլարը թէքրար հաուսատա գատար սիւրմիշ, լաքին աթէշին արդասը քէսիրմէմիշ օրը։ Եէհայէթ հուսուսատա սոն պիր միւսատէմէտա սոնրա, Գարատաղլար՝ մէյտանը վագլատա բէք չոգ մագթուլ պրագարադ ուիճաֆթա մէճբուր օլմըշլար օրը։ Պու միւսատէմ՝ հագբգի պիր ժուհարէպէ չէքիլի ալմըշ օրը։ Չինքի Գարատաղլարը թրամբէթալարը պիլէ վար իմշ։ Աթէշէ, արա սըրա խաֆիֆ սուրէթտէ տէվամ օլունուսոր։

Թարաղլուտան Աժանա Հավատա իշար իսրլտիկինէ կէօրէ, Իթալիա իլէ ագաը սուլհ չայհալարը իւզէրինէ, հէրլի Արապ ռէիսլէրի հէյնի հաճէթտէ Թարաղլուտատա մուխթարիյէթ իլան իտիլ, քէնտի գուվվէթլէրիյլէ մուհարէպէյէ տէվամ գարար վէրմիշլէր օրը։ Բէհիֆէյի Օսմանը զապիթլերի Արապլար իլէ գարմաչը վատ իթմիշլէր օրը։

Տիւն կէճէ Թօրնանէտէ հարիգ զուհուր խոիպ, 50 գատար էվ վէ սիւքքան եանմըշ օրը։

Սահիպի իսթիեազ վէ սիւտերի մէսուլ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ

Պէյօղլու Ճատաէի Բէպիր Թաղսիմ Ն. 65